

4. Sovremennyye tehnologii: novyye resursy dlya fashion-biznesa i dizayna // Rynok legkoy promyishlennosti. 2006. 31 oktyabrya (# 47). S. 2-4.

5. Studio fashion-id /Dizayn i konstruirovaniye odezhdyyi. (Elektronniy resurs) URL: <http://fashion-id.ru> (data zvernennyya: 10.09.2018)

OXSANA FURSA. PERSPECTIVES OF DESIGN EDUCATION OF THE XXI CENTURY IN UKRAINE

***Annotation.** The article deals with the problems of prospective development in the system of designers' professional training and reveals the positive tendencies in this area during the last ten years.*

***Key words:** design, education, education, trends in education, training designers.*

УДК 377.36-029.7:7.012

МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ ДО РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КАР'ЄРИ

***Світлана Алексєєва,**
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник, докторант Інституту
професійно-технічної освіти НАПН України
ORCID: 0000-0002-8132-0465
e-mail: SV-05@ukr.net*

***Анотація.** У статті представлено науково обґрунтовану модель підготовки майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри. Схарактеризовано методологічні підходи, принципи, етапи, форми, методи, засоби підготовки майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри. Обґрунтовано педагогічні умови, що*

істотно підвищують результати підготовки майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри, зокрема: позитивна мотивація, удосконалення змісту, використання сучасних технологій навчання, здійснення педагогічного супроводу цього процесу. Висвітлено сутнісні характеристики основних етапів підготовки майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри, а саме: цілепокладання, планування, процесуальний, діагностичний. Проаналізовано зміст ціннісно-мотиваційного, когнітивного, емоційно-вольового і діяльнісного компонентів підготовленості майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри. Схарактеризовано початковий, достатній, високий рівні підготовленості майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри.

Ключові слова: професійна кар'єра, модель підготовки, компоненти моделі, пізнавальна діяльність, позитивна мотивація.

Постановка проблеми. Теоретичні положення у реальному процесі можливо перевірити за допомогою моделі, що використовується для пізнання педагогічних явищ. У працях Б. Гершунського, С. Гончаренка, В. Давидова, В. Краєвського, С. Митюніної та ін. наголошено, що модель уможлиблює дослідження специфічно організованих педагогічних процесів. Так, на думку Б. Гершунського, модель необхідно проектувати за результатами освітнього маркетингу та критичного аналізу ринку праці. Саме у таких прогностичних моделях, розроблених відповідно до найбільш вірогідних тенденцій розвитку галузі, можливо окреслити деталізований перелік вимог щодо особистісних, професійних якостей фахівця відповідного профілю [1, с. 133]. Принципово важливим є міркування С. Гончаренка, що «жодна модель, навіть дуже складна, не може надати максимально повного уявлення про об'єкт вивчення і точно передбачити його розвиток або описати його траєкторію руху в якомусь власному просторі.

Тому в конструюванні моделей необхідно враховувати баланс її повноти та валідності» [2, с. 120]. У дослідженнях С. Митюниної [3] схарактеризовано два типи моделей, а саме: модель-замінник і модель-зразок. Функцією моделі-замінника передбачено «відпрацювання певних маніпуляцій», а моделі-зразка – розкриття дослідження перспективи [3, с. 149]. Актуальною вважаємо думку В. Давидова, який наголошував, що, загалом, модель – це ланка процесу засвоєння теоретичних знань і узагальнених способів дії [4, с. 161].

Отже, для відтворення особливостей підготовки майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри необхідно створити модель, що графічно візуалізуватиме цілісний процес і на основі впровадження змін та інновацій забезпечить підвищення рівня підготовленості фахівців до зазначеного кар'єрного зростання.

Аналіз результатів останніх досліджень, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Особливості побудови педагогічних моделей висвітлено у публікаціях К. Гнезділової [5], Н. Зимогляд [6], А. Маркової [7], С. Мартиненко [8]. Так, К. Гнезділова вважає, що у моделі мають висвітлюватися теоретичні положення та методологічні підходи, що дають змогу визначити закономірності й принципи реалізації педагогічного процесу [5, с. 8]. На думку С. Мартиненко, модель має відображати цілісність педагогічного процесу, відповідати реальним його функціям та можливостям [8, с. 178]. А. Маркова підкреслює необхідність використання пізнавальної діяльності майбутніх фахівців щодо опанування професією у процесі створення моделі [7]. Науково цінними вважаємо праці Н. Зимогляд, яка пропонує модель професійної підготовки дизайнера одягу розглядати у вигляді схеми, що базується на програмі професійної діяльності, котра включає, як обов'язковий компонент, мотивацію й цілепокладання [6, с. 51].

Метою статті є обґрунтування моделі підготовки майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри.

Виклад основного матеріалу. Підготовку до розвитку професійної кар'єри ми розглядаємо як відкриту і динамічну систему, яка є підсистемою професійної підготовки майбутніх дизайнерів. Така система складається із компонентів, що взаємодіють між собою структурно та функціонально і в єдності забезпечують якісну підготовку майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри. Структуру моделі конкретизовано методологічним, змістово-технологічним, критеріально-оцінювальним блоками та відповідними педагогічними умовами (рис. 1).

У *методологічному блоці* сформульовано мету: підготовка майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри. Основні завдання зорієнтовано на формування системи кар'єро-орієнтованих знань та вмінь; позитивної мотивації, емоційно-ціннісного ставлення до розвитку професійної кар'єри; потреби в самоосвіті, аналізі та рефлексії результатів діяльності.

З-поміж **принципів** підготовки майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри виокремлено: загальнодидактичні, до яких віднесено такі: доступності, системності, систематичності і послідовності, неперервності, практичного спрямування, свідомості й активності; а також специфічні – конгруентності, співробітництва, самоорганізації, саморозвитку, індивідуалізації освітньої траєкторії, самоактуалізації, професійного самовизначення. Провідними

методологічними підходами до підготовки майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри визначено: системний, компетентнісний, діяльнісний, аксіологічний, особистісний, акмеологічний, культурологічний, праксеологічний, середовищний, контекстний підходи.

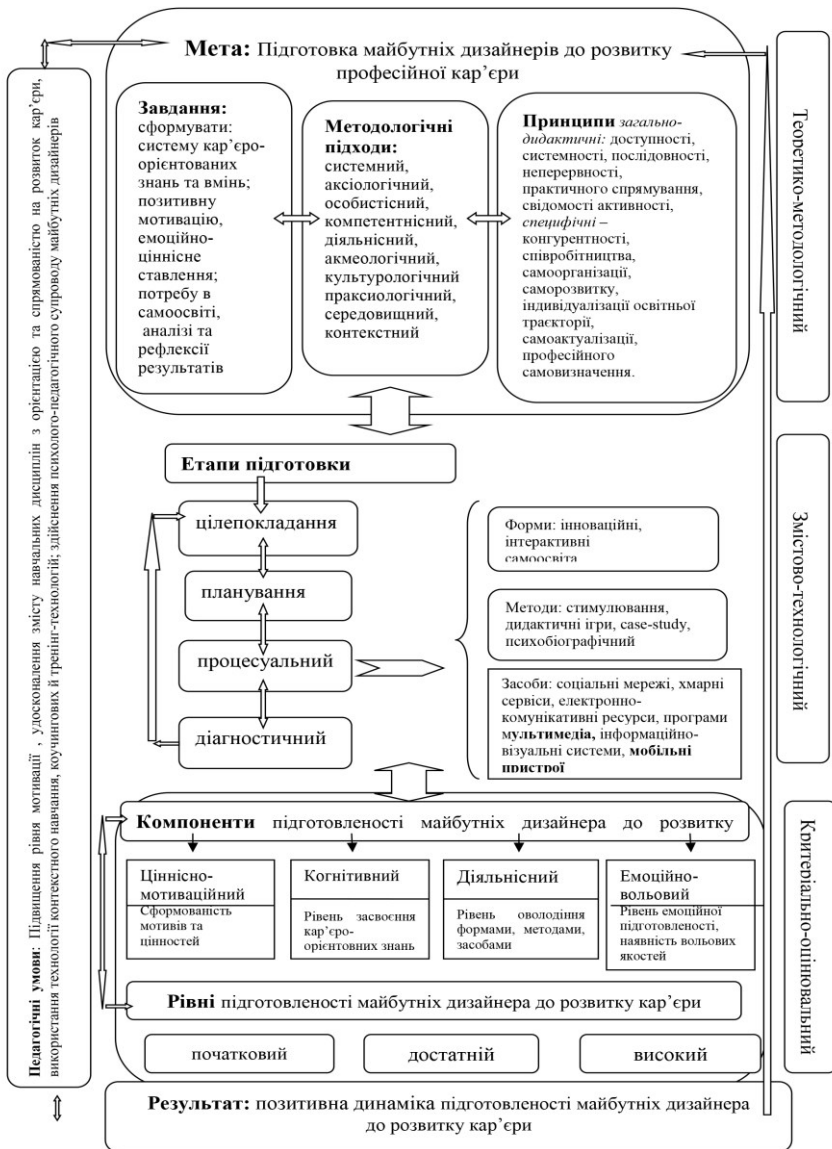

Рис. 1. Модель підготовки майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри.

Педагогічні умови підготовки майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри охоплюють: підвищення рівня мотивації до розвитку професійної кар'єри; удосконалення змісту навчальних дисциплін з орієнтацією та спрямованістю на підготовку до розвитку кар'єри; використання технології контекстного навчання, коучингових й тренінг-технологій у процесі підготовки до розвитку професійної кар'єри; здійснення психолого-педагогічного супроводу майбутніх дизайнерів з розвитку професійної кар'єри.

Підготовка майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри конкретизується складниками змісту таких **етапів**: цілепокладання, планування, процесуальний, діагностичний. На етапі *цілепокладання* основним завданням передбачається навчити майбутніх дизайнерів формулювати цілі, проектувати результати, прогнозувати можливості. Цілі виконують системотвірну функцію в освітньому процесі, тобто від поставленої мети залежить вибір змісту, методів, форм, засобів підготовки до кар'єрного розвитку. На цьому етапі важливо сформулювати позитивну мотивацію студентів до розвитку кар'єри, зокрема, – пізнавальні, професійні та мотиви творчої самореалізації. Етап *планування* передбачає постановку завдань для досягнення. Ми виокремили вимоги до планування: цілеспрямованість й конкретність завдань діяльності; стислість плану, його компактність; різноманітність змісту, форм і методів діяльності, оптимальне поєднання формування знань та організації практичної діяльності; наступність, систематичність й послідовність завдань; поєднання перспективності й актуальності видів роботи; врахування індивідуальних особливостей студентів, їх здібностей та рівня підготовленості; поєднання самостійної індивідуальної та групової форм навчально-пізнавальної діяльності; гнучкість і варіативність планування. Для організації

кар'єрної діяльності майбутній дизайнер має володіти такими групами **умінь**: пізнавальними, проєктивними, конструктивними, комунікативними, оцінювально-рефлексивними, спеціальними творчими. На *процесуальному* етапі використовуються сучасні інтерактивні форми активного навчання, форми самоосвіти, інтернет-технології (e-learning; m-learning; u-learning; f-learning; blended-learning), вікі-технології, онлайн-консультування, інтернет-тренінги. Основними **методами** підготовки майбутніх дизайнерів до розвитку кар'єри є метод стимулювання, дидактичних ігор, case-study, психобіографічний метод, проблемне навчання. **Засобами**, що підвищують якість професійної підготовки майбутніх дизайнерів, вважаємо соціальні мережі, хмарні сервіси, електронно-комунікативні ресурси, програми мультимедіа, інформаційно-візуальні системи, мобільні пристрої. *Діагностичний* етап передбачає усвідомлення та оцінку результатів підготовленості майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри, рефлексію та оцінку результативності дій. Він визначає стан оволодіння студентами системою відповідних знань і способів дій, рівень сформованості мотиваційного компонента.

Результатом процесу підготовки майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри є позитивна динаміка підготовленості до цього процесу. *Підготовка* є засобом формування підготовленості майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри, а *підготовленість* – результатом і показником якості такої підготовки.

Компонентами підготовленості майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри вважаємо ціннісно-мотиваційний, когнітивний, емоційно-вольовий і діяльнісний.

Ціннісно-мотиваційний передбачає сформованість системи цінностей, зокрема: зацікавленість проблемами кар'єрного розвитку, професійним середовищем,

формування адекватних кар'єрних очікувань, розвиток і самовдосконалення, раціоналізм вміння приймати обдумані й виважені рішення, професіоналізм. *Когнітивний* компонент включає рівень оволодіння теоретичними знаннями, необхідними для розвитку кар'єри, пізнавальний інтерес, інтерес до змісту, процесу і способів пізнання, пізнавальні потреби, потреба у враженнях, допитливість, прагнення до отримання нових знань, професійних, що пов'язані з майбутньою фаховою діяльністю, творчої самореалізації. *Емоційно-вольовий* компонент означає рівень емоційної підготовленості до розвитку професійної кар'єри: сила волі, готовність долати труднощі, орієнтування на досягнення позитивних результатів, радість від успіхів, задоволення досягнутим, захоплення від своєї справи.

Крім володіння знаннями, для успішної кар'єрної реалізації майбутній дизайнер має володіти методами та прийомами застосування їх на практиці, різними технологіями та вміннями. Це становить сутність діяльнісного компонента. Ми виокремили також *рівні підготовленості майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри*: високий, достатній, початковий – і розробили критерії їх визначення.

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Запропонована модель дає змогу забезпечити якісну підготовку майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри, відобразити зміст процесу, вибір методів, форм організації, прийомів й засобів, здійснювати контроль, оцінювання та рефлексію ефективності підготовки студентів до розвитку кар'єри, акцентувати увагу студентів на реалізації завдань самоосвіти. У подальших дослідженнях необхідно розкрити зміст і структуру методичної системи підготовки майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гершунський Б. С. Педагогическая прогностика: методология, теория, практика. Київ : Вища школа, 1986. 200 с.
2. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 375 с.
3. Митюнина С. В. Модели профессиональной карьеры личности : дис. канд. социол. наук. Новий-Новгород, 2006. 168 с.
4. Давыдов В. В. Теория развивающего обучения. Москва : ИНТОР, 1996. 544 с.
5. Гнезділова К. М. Моделі та моделювання у професійній діяльності викладача вищої школи: навч. посіб. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю.А., 2011. 124 с.
6. Зимогляд Н. С. Модель професійної діяльності дизайнера одягу з проектування швейних виробів. Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків. Укр. інж.-пед. акад. 2010. Вип. 28-29. С. 48-57.
7. Маркова А. К. Психология профессионализма. М.: Междунар. гуманитар, фонд «Знание», 1996. 308 с.
8. Мартиненко С. М. Загальна педагогіка: навч. посіб./ С. М. Мартиненко, Л.Л.Хоружа. – К.: МАУП, 2002.– 176 с.

REFERENCES

1. Gershuns`ky`j B. S. Pedagogicheskaya prognostyka: metodology`ya, teory`ya, prakty`ka. K.: Vy`shha shkola, 1986. 200 s.
2. Goncharenko S. U. Ukrayinskyj pedagogichnyj slovnyk. K., 1997. 375 s.
3. My`tyuny`na S. V. Modely` professy`onal`noj kar`ery ly`chnosty` : dy`s. kand. socy`ol. nauk. Novy`j-Novgorod, 2006. 168 s.
4. Davыdov V. V. Teory`ya razvy`vayushhego obucheny`ya. M.: Y`NTOR, 1996. 544 s.

5. Gnezdilova K. M. Modeli ta modelyuvannya u profesijnij diyal`nosti vy`kladacha vy`shhoyi shkoly`: navch. posib. Cherkasy`: Vy`davec` Chabanenko Yu.A., 2011. 124 s.

6. Zy`moglyad N. S. Model` profesijnoyi diyal`nosti dy`zajnera odyagu z proektuvannya shvejny`x vy`robiv. Problemy` inzhenerno-pedagogichnoyi osvity`. Xarkiv. Ukr. inzh.-ped. akad. 2010. Vy`p. 28-29. S. 48-57.

7. Markova A. K. Psy`xology`ya professy`onaly`zma. M.: Mezhdunar. gumany`tar, fond «Znany`e», 1996. 308 s.

8. Marty`nenko S. M. Zagal`na pedagogika: navch. posib./ S.M. Marty`nenko, L.L. Xoruzha. – K.: MAUP, 2002.– 176 s.

SVITLANA ALIEKSIEIEVA. A MODEL OF PREPARATION OF FUTURE DESIGNERS IS TO DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL CAREER

***Abstract.** The article presents a scientifically proved model of training the future designers for their professional career development. The methodological approaches, principles, stages, forms, methods, means of preparing future designers for the development of a professional career have been described in the article. The pedagogical conditions have been proved, which significantly increases the results of preparation of future designers for the development of their professional careers, in particular: positive motivation, content improvement, use of modern technologies of teaching, and the implementation of pedagogical support for this process. The essential characteristics of the main stages of preparing future designers for the development of their professional career have been highlighted, namely: goal-setting, planning, procedural, diagnostic. The content of value-motivational, cognitive, emotional-volitional and activity components of preparedness of future designers for the development of a professional career have been analyzed. The initial, sufficient, high level of preparedness of future designers for the development of their professional career has been characterized.*

Key words: *professional career, model of preparation, components of model, cognitive activity, positive motivation.*

УДК 377.091.2:331.548

ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО ПЛАНУВАННЯ І РЕАЛІЗАЦІЇ КАР'ЄРИ

Вікторія Костюкович,
*методист Бердянського економіко-
гуманітарного коледжу Бердянського державного
педагогічного університету, кваліфікаційна категорія
«спеціаліст вищої категорії»
ORCID: 0000-0002-2920-8281
e-mail: viktoriya.post.br@gmail.com*

Анотація. У статті окреслено основні соціально-економічні проблеми сучасного українського суспільства й охарактеризовано роль закладів професійної (професійно-технічної) освіти, а також закладів вищої освіти I-II рівнів акредитації у їх розв'язанні. Обґрунтовано актуальність створення умов для формування у майбутніх фахівців усвідомленого кар'єрного вибору. Відображено досвід роботи педагогічного колективу Бердянського економіко-гуманітарного коледжу Бердянського державного педагогічного університету в створенні педагогічних умов формування готовності учнів та студентів до планування і реалізації кар'єри, а саме: вказані форми, методи, способи роботи педагогів із молоддю коледжу, поетапно представлено процес розробки майбутніми фахівцями плану професійної кар'єри. Схарактеризовано сутнісні характеристики дієвих методик: діагностики ціннісних орієнтацій в